

2022-11-07

Remissvar angående betänkandet Begränsningar i möjligheterna för vissa aktörer att få tillstånd att bedriva öppenvårdsapotek (SOU 2022:27), ert dnr S2022/02920

Apotek Hjärtat har följande synpunkter på förslaget.

Övergripande kommentar

Apotek Hjärtat bedriver sen 2010 öppenvårdsapoteksverksamhet i hela landet och är även delägare i vårdgivaren Min Doktor sedan flera år tillbaka. Både apoteksverksamhet och sjukvård är strikt reglerade verksamheter med legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal i respektive verksamhet. Verksamheterna styrs av kvalitetssystem och kontrolleras av tillsynsmyndigheter. En verksamhet som bedriver öppenvårdsapotek och/eller sjukvård på ett felaktigt sätt riskerar att verksamheten stängs ner av myndigheterna.

Varken Läkemedelsverkets tidigare rapport eller utredningen kan visa på att det varit problem med nuvarande ordning under de 12 år som gått sedan omregleringen av apoteksmarknaden.

Samverkan mellan apotek och sjukvård på olika nivåer har alltid funnits och är till stor nytta för både respektive verksamhet och deras kunder/patienter eftersom man ingår i en vårdkedja. Samarbete behöver inte förutsätta ett ägarförhållande, men ett ägarförhållande ger ytterligare incitament för en gemensam målbild, investeringar och långsiktighet i samarbetet. Apotek Hjärtat anser därför att det är olyckligt om man enbart utifrån ett resonemang om teoretiska risker väljer att begränsa möjligheterna på området.

Eventuella felaktigheter i hur apoteks- eller vårdverksamhet bedrivs kan hanteras inom ramen för befintligt regelverk. Apotek Hjärtat ser därför ingen anledning att gå in med ytterligare regleringar när man inte kunnat visa på att det finns problem eller att nuvarande regelverk inte räcker till.

Otydligt formulerat lagförslag – begreppet vårdgivare används även för apoteksverksamhet

Formuleringen av ny 2 kap. 5 § punkt 3 och 4 i lagen om handel med läkemedel gör att det riskerar att uppstå tolkningsproblem då begreppet vårdgivare redan förekommer i olika lagtexter med delvis olika innebörd. Även den som bedriver öppenvårdsapotek är att betrakta som vårdgivare i vissa sammanhang.

Det är t.ex. tydligt att den som bedriver öppenvårdsapotek är vårdgivare enligt patientsäkerhetslagen eftersom den lagen innehåller en definition av hälso- och sjukvård som uttryckligen nämner verksamhet inom detaljhandel med läkemedel enligt lagen om handel med läkemedel. I hälso- och sjukvårdslagen definieras hälso- och sjukvård istället som åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador, sjuktransporter, och omhändertagande av avlidna med en avgränsning att lagen inte omfattar tandvård enligt tandvårdslagen. Detaljhandel med läkemedel nämns inte.

Hälsotjänster på apotek

Det är vanligt att apotek, förutom detaljhandel med läkemedel, även erbjuder vårdnära hälsotjänster utförda av farmaceuter eller andra apoteksmedarbetare (t.ex. blodtrycksmätning). Sådana tjänster ska enligt Inspektionen för vård- och omsorg ses som traditionell hälso- och sjukvård och omfattas därmed av de krav som ställs på sådan verksamhet, inkl. begreppet vårdgivare enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Konsekvensen av dessa olika definitioner av begreppet vårdgivare i kombination med utredningens förslag skulle innebära att en apoteksaktör som erbjuder en sådan vårdnära hälsotjänst (vilket de flesta gör) inte skulle kunna ha t.ex. en person med läkarlegitimation anställd i någon annan typ av befattning än som läkare med mindre än att personen först begär att få sin legitimation återkallad. Den typen av begränsning av en enskild individs rättigheter/behörigheter kan knappast ha varit avsikten med förslaget.

Även utredningen tar i avsnitt 5.7.3 upp att det finns behov av att tydliggöra gränsdragningen mellan hälso- och sjukvård och hälsorelaterad kundservice på apotek eftersom det har betydelse för vem som anses vara vårdgivare.

Med vänliga hälsningar
Apotek Hjärtat

Monika Magnusson
Verkställande direktör